

УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ТА КООРДИНАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА ЯКІСТЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Владислав Олегович НЕВЯДОВСЬКИЙ,

*кандидат юридичних наук, доцент, заступник
декана з навчально-методичної роботи
факультету № 1 Харківського національного
університету внутрішніх справ
<http://orcid.org/0000-0002-3107-1464>*

Аналіз норм чинного законодавства та практики його реалізації свідчить про те, що на сьогоднішній день у сфері здійснення контролю за якістю вищої освіти в Україні є ряд проблем правового та організаційного характеру. Суттєвою проблемою, вирішення якої є необхідним для удосконалення організаційних засад здійснення контролю за якістю освіти, є взаємодія та координація у системі суб'єктів даного контролю. У найбільш загальному розумінні взаємодія — це погоджена діяльність різних суб'єктів, що здійснюють спільні дії. Крім того, взаємодія трактується як філософська категорія, що відображає процеси впливу об'єктів один на одного, їхню взаємну обумовленість і породження одним об'єктом іншого. Взаємодія — об'єктивна й універсальна форма руху, розвитку, визначає існування і структурну організацію будь-якої системи [1, с. 219]. В свою чергу координація – це владне узгодження зусиль різних підрозділів (працівників), які мають загальні (або тісні зв'язки) цілі функціонування [2, с. 87].

В контексті представленої проблематики слід акцентувати увагу на тому, що Національна агентство із забезпечення якості вищої освіти, взаємодіючи з акредитаційними агенціями (за умови їх впровадження), має всебічно сприяти їх членству у відповідних спеціалізованих міжнародних організаціях (асоціаціях). І перш за все йдеться про Європейську асоціацію забезпечення якості вищої освіти (European Association for Quality Assurance in Higher Education, ENQA), афілійованим членом якої у червні 2020 року стало українське Національна агентство із забезпечення якості вищої освіти, що є дуже важливим позитивним кроком. Європейська асоціація із забезпечення якості вищої освіти (ENQA) – це міжнародна асоціація, що об'єднує організації із забезпечення якості з країн-членів Європейського простору вищої освіти (ЄПВО), які працюють у сфері вищої освіти. ENQA налічує 52 повних членів (2 кандидати в члени), а також 59 афілійованих членів. Асоціація входить до так званої групи E4 європейських асоціацій, що є консультативними членами Болонської реформи. Визнання Національного агентства з боку провідної асоціації агентств з забезпечення якості вищої освіти – ще один важливий показник високого рівня діяльності, яку проводить Національне агентство. Співпраця з ENQA – потужний механізм розвитку вітчизняної системи забезпечення якості вищої освіти. Упевнені, що афілійоване членство відкриває безліч можливостей для подальшої співпраці та розвитку,

спільних проєктів та досліджень [3]. Вимоги до агенцій, які хочуть бути акредитовані ENQA, полягають у необхідності дотримуватися Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG), зокрема, другої та третьої їх частин, які визначають стандарти та рекомендації відповідно щодо зовнішнього забезпечення якості та щодо агентств забезпечення якості. Варто відзначити декілька важливих аспектів, які випливають зі змісту цього документу і стосуються повноважень та незалежності агенцій з забезпечення якості:

- кожна агенція повинна мати власну місію та цілі діяльності, які мають бути оприлюднені і офіційно задекларовані;

- агенція має здійснювати свою діяльність, зокрема, проводити акредитацію, на засадах прозорості, відкритості, мати визначені політики і процедури, регулярно оприлюднювати звіти і висновки;

- зовнішнє оцінювання якості вищої освіти має здійснюватися агенцією за власною методологією, розробленою відповідно до цілей, які вона перед собою ставить;

- агенція повинна забезпечити залучення стейкхолдерів до свого управління і діяльності;

- незалежність агенції реалізується через винесення нею рішень за результатами оцінювання (програми або закладу вищої освіти) незалежно і без втручання третіх сторін [4].

Таким чином, на сьогодні означені аспекти організації та функціонування механізму контролю за якістю вищої освіти мають досить поверхневу регламентацію і дають чіткого розуміння про те, які відбувається означена взаємодія, та яке місце у ній займає координація, ким вона здійснюється. З огляду на вище викладену позицію щодо необхідності створення незалежних акредитаційних агенцій, питання законодавчого врегулювання взаємодії та координації набуває особливо актуального характеру. Звідси, необхідно визначити концептуальні засади взаємодії та координації суб'єктів контролю за якістю освіти та розробити на їх підставі відповідний порядок, в якому передбачити принципи та завдання взаємодії і координації, форми та напрямки її здійснення, її суб'єктний склад.

Список використаних джерел:

1. Советский энциклопедический словарь / [предс. научно редакционный совета: А. М. Прохоров, М. С. Гиляров, Е. М. Жуков и др.]. Москва: Советская энциклопедия, 1980. 1600 с.

2. Лисюченко В.П., Ольховик П.В. Теорія управління органами внутрішніх справ. К.: ПАЛИВОДА А.В., 2004. 127 с.

3. Національне агентство отримало статус афілійованого члена ENQA / Національна агенство із забезпечення якості вищої освіти // URL: <https://naqa.gov.ua/2020/06/національне-агенство-отримало-стат-2/>

4. Панич О. Про оцінювання та забезпечення якості вищої освіти / МАУП // URL: <https://osvita.ua/vnz/64944/>